

<http://www.dfi.dk/FilmUndervisningen/Film-i-skolen/Undervisningsmaterialer/Materialer-til-spillefilm/Ulvepigen-Tinke.aspx>

Undervisningsmateriale til "Ulvepigen Tinke" (Danmark, 2002).

Dette materiale er skrevet af Judith og Ulrich Breuning

Materialet er velvilligt stillet til rådighed af forfatterne og forlaget Alinea.

Redaktion: Flemming Kaspersen

Copyright © 2003 Det Danske Filminstitut

Niveau: 2.-5. klasse

Fag: dansk, historie

Filmens credits

Titel: Ulvepigen Tinke

Danmark 2002

Instruktion: Morten Køhlert

Manuskript: Morten Køhlert efter romanen Hungerbarnet (1990) af Cecil Bødker

Længde: 92 min.

Distribution: Nordisk Film Vision

Vurdering: Tilladt for alle, men frarådes under 7 år

Medvirkende:

Tinke: Sarah Juel Werner

Larus: Peter Jeppe Hansen

Madmor: Lisbet Dahl

Husbond: Erik Wedersøe

Mormor: Birthe Neumann

Morfar: Bent Mejding

Indhold

[Til læreren](#)

[Historien](#)

[Ulvepigen](#)

[Tinkes mission](#)

[Filmen og bogen](#)

Til læreren

Det er en barsk verden, Cecil Bødker beskriver i sin roman "Hungerbarnet" fra 1990. Men ganske som det er tilfældet med forfatterens store romanserie på tolv bind om drengen Silas, klarer det raske barn sig på trods af alle odds ved hjælp af sund selvtillid og nødvendig handlekraft. Denne smukke vinkel på børns styrke og vilkår i en ofte grusom fortid udnytter manuskriptforfatteren og filminstruktøren Morten Køhlert til fulde i sin filmatisering af "Hungerbarnet", som har fået den mere slagkraftige filmtitel "Ulvepigen Tinke" (2002). Den lille pige kommer i midten af 1800-tallet ud for hændelser, der ville knægte en mindre stærk sjæl, men Tinke ved, hvad hun vil, og har samtidig det held også at møde mennesker som Larus, der vil hjælpe og rette op på denne verdens fortrædeligheder og ikke mindst uretfærdigheder.

Morten Køhlert og fotografen Bo Tengberg har løst den vanskelige opgave at få ord omdannet til levende billeder på forbilledlig måde. De har valgt - også af økonomiske grunde - at afholde sig fra at lave en periodefilm med store tableauer og pittoreske masseoptrin, men fokuserer i stedet konsekvent på detaljen og fortæller fra barnets synsvinkel med brug af mange velkomponerede nærbilleder. Hvis det regner, så fokuserer på en enkelt regndråbe! Morten Køhlert er ikke ganske ny i den danske filmverden, skønt han oprindeligt er uddannet journalist. Men da det var filmen, han ville, føjede han i 1995 en instruktørtitel fra Den Danske Filmskole til sit diplom fra Danmarks Journalisthøjskole. Hans afgangsfilm fra filmskolen er den meget roste "Fastelavnsfesten" (1995), og han og hans holdkammerater modtog i 1996 en særlig Bodil for filmskolens flotte filmhøst i 1995. Morten Køhlert spillefilmdebuterede med "Under overfladen" i 1999.

Ulvepigen Tinke er en rig film, der som alle gode filmhistorier kan ses af både små og store, og den har derfor en for børnefilm forholdsvis stor målgruppe. Derfor er dette undervisningsmateriale lagt meget bredt an. Der er opgaver til de yngste klasser, og der er undervisningsforslag til de lidt større elever. Materialet falder i tre afsnit:

Ulvepigen, der sætter personen Tinke, det vilde barn, ulvepigen og hendes verden i centrum.

Tinkes mission, hvor man kan kortlægge og snakke om Tinkes mission, der gennem filmen fører hende til vidt forskellige danske miljøer i midten af 1800-tallet.

Filmen og bogen, hvor man kan se på og arbejde med de to forskellige medier og deres fortællemekanismer. Bogen kan enten læses højt i klassen, eller eleverne kan selv læse den. I dette afsnit findes også et interview med filmens instruktør, Morten Køhlert, hvori han fortæller om sine overvejelser og filmens tilblivelseshistorie. Desuden er der nogle kommentarer fra Cecil Bødker, der er blevet bragt i Gunnar Jakobsens studiebog, "Forfatterskaber - Cecil Bødker", Gyldendal, 2001.

Især første tema, Ulvepigen, har opgaver, som er velegnede for de yngste klasser, men der er også i

<http://www.dfi.dk/FilmUndervisningen/Film-i-skolen/Undervisningsmaterialer/Materialer-til-spillefilm/Ulvepigen-Tinke.aspx>

de to andre temaer undervisningsmuligheder for de små, hvis man vel at mærke foretager en let filtrering. Det sidste tema, Filmen og bogen, er dog primært henvendt til mellemtrinnet. Man kan naturligvis plukke i opgaverne og indrette sit undervisningsforløb til en enkel lektions efterbehandling, eller man kan kombinere dem til et længere forløb om for eksempel filmatiseringer.

"Ulvepigen Tinke" indgår i Undervisningsministeriets filmpakker og distribueres til skoler af Nordisk Film Vision. Se mere på www.uvm.dk (se under Grundskoler - Undervisningsmidler - Spillefilm).

Dette materiales forfattere har skrevet på en motor, hvis brændstof har været filmglæde generelt og interesse for Cecil Bødgers bog og Morten Køhlerts adaption specifikt. Vi håber, det smitter!

God fornøjelse!

Judith & Ulrich Breuning

Historien

En pige sidder alene i en hønsegård. Det er nat. En ulv er på jagt, men hun forsvaret sig og hønsene ved at bide ulven i øret. Hovedpersonen, ulvepigen, er fra start præsenteret og sat i centrum. Det er hendes historie, vi skal følge.

Danmark i 1800-tallet. Hyrde drengen Larus vogter som sædvanligt sine køer, da han pludselig står ansigt til ansigt med en meget snavset og endnu mere sulten pige. Lille Tinke på ni år har levet alene i naturen, siden hendes forældre døde, og er som et vildt dyr. Men Larus tager sig kærligt af hende og deler sin mad med den snavsede og sultne pige. Hun er faktisk så snavset, at køerne går væk fra hende, fordi hun lugter! Larus vil gerne se, hvor Tinke bor. Hun viser ham sin fars grav, men da Larus konfronteres med den afdøde mor, kaster han op. Børnene begraver Tinkes mor. Alt, hvad Tinke har arvet fra moderen, er en halskæde.

Larus bringer derefter Tinke med hjem til den gård, hvor han tjener. Her vil bonden sende Tinke på fattiggården, for det er barske tider, og en mund mere at mætte er et regulært problem - og måske kan der også falde en skilling af. Men hans kone vil gerne beholde pigen. Hun savner nemlig et barn i huset, for ægteskabets eneste frugt er den nu voksne, udviklingshæmmede søn Hartad, der på grund af sine enorme kræfter kan være til fare for sig selv og andre og derfor lever indespærret som en olm tyr i stalden. Da husbonden insisterer på at bringe Tinke til sognefogeden, hvilket formodentlig vil betyde, at pigen vil blive sendt på fattiggården, bider hun ham i næsen.

Men til sognefogeden kommer Tinke, med eller mod sin vilje. Hun kan dog ikke bidrage til dennes spage forsøg på at få opklaret hendes identitet med for eksempel at oplyse sin fars navn. Hun kan ikke huske det. Sognefogeden vil som forventet sende hende på fattiggården, men Tinke stikker af og gemmer sig på Larus' gård. Her bliver hun gode venner med Hartad, og da madmor opdager det, bliver hun først bange på Tinkes vegne og forsøger med ringe held at lukke den vilde pige inde. Madmor forsøger også at gøre Tinke til en fin, lille pige med pænt tøj, men den går heller ikke.

For Tinke er helt sin egen og har sin helt egen plan. Hun vil finde sine rige bedsteforældre. Og hun kan nu huske navnene på sine forældre. Det lykkes at opspore en fin familie, hvor datteren i sin tid løb bort med en fattig daglejer, som ikke var et passende parti. Tinke tager afsked med bonden, madmor og Hartad, som hun er blevet gode venner med, men Larus gemmer hun i en kiste på

hestevognen, som bringer ham og den vilde pige til helt nye omgivelser.

Tinke trives nu ikke på herregårdens bonede gulve, og morfar nages af tvivl. Er Tinke nu også virkelig hans barnebarn? Morfar kører hende til daglejernes boplads, og her møder hun sin fars familie. Hun forsones med morfar, der ser halskæden og overbevises om, at Tinke er hans elskede datters barn. Tinke bliver hos daglejerne, men siger: "Vi ses" til morfar, som hyrer Larus til at passe på Tinke.

Ulvepigen

En pige sidder i et faldefærdigt træskur. Det er en hønsegård, og det er hendes 'hjem'. Her har hun søgt tilflugt, siden først hendes far og siden hendes mor døde. Hun er helt alene i verden. En ulv forsøger om natten at få fat i hønsene, men pigen bider den i øret og skræmmer den væk. Pigen tager senere kontakt til vogterdrengen Larus. Hun er ensom, men frem for alt sulten. Larus deler sin mad med hende og giver hende komælk.

- Prøv at gense filmens start, anslaget med ulven og præsentationen af Larus. Han er pigens første kontakt med omverdenen i lange tider. Og en meget vigtig kontakt, for den dag Tinke møder Larus, tager hendes (og hans) liv en ny vending. Det er en klassisk måde, at starte en historie på: Den dag, hvor jeg mødte et menneske, som forandrede mit liv.

Prøv at beskrive deres møde. Snak i klassen om, hvordan det sker, og hvordan deres forhold udvikler sig i starten.

- I skal forestille jer, at Tinke og Larus skal fortælle om hinanden til en god kammerat. I skal arbejde i grupper på 3-4 elever. Halvdelen af gruppen skal være Tinke, der fortæller om Larus. Den anden halvdel er Larus, der fortæller om Tinke. Tinke skal fortælle, hvad hun godt kan lide ved Larus, om hans gode/dårlige egenskaber, og hvorfor hun synes, han er en god ven. Larus skal fortælle om de samme ting vedrørende Tinke. Skriv fortællingerne ned, læs dem op i klassen og snak om ligheder og forskelle på Tinke og Larus. Hvad er det, der gør, at de bliver venner?

Tinke har levet ni år i naturen. Sammen med sine forældre, men isoleret fra omverdenen. I starten af filmen præsenteres et forfaldent hus og den hønsegård, som Tinke har søgt tilflugt i, men i en række tilbageblik husker Tinke sin barndom i korte erindringsglimt.

- Prøv at snakke i klassen eller i grupper om Tinkes første ni år. Hvordan forestiller du dig, at den lille families liv har været? Hvad har de levet af? Hvad har de fået tiden til at gå med? Fortæl eller skriv en lille historie om Tinkes og forældrenes liv i Guds fri natur.

Forældrene dør, og Tinke lever alene i naturen. Vi ved ikke helt hvor længe, men moderens lig er stærkt forrådneth, da Larus ser det. Tinke bliver et naturbarn. Tinke bliver vild. Tinke overlever ved at tage ved lære af dyrene. Tinke reagerer som et dyr eller mere præcist: en ulv, når hun møder modstand eller føler sig truet. Eller hvis hendes frihed bliver begrænset, for i Tinkes forholdsvis korte liv betyder frihed alt. Da hun første gang nærmer sig Larus, kravler og bevæger hun sig for eksempel som et dyr.

- Hvordan ser Tinke ud, når hun reagerer eller forsvaret sig som et dyr? Mal eller tegn en situation fra filmen, hvor Tinke opfører sig som et dyr. Gør plads forneden på papiret til at skrive lidt om, hvordan du ville have reageret i samme situation. Hæng alle billederne op i

klassen og hold 'fernisering'. Fortæl hinanden om, hvad I har forsøgt at udtrykke med jeres billeder.

Tinke er ikke det eneste 'dyr' i filmen. Bondeparret har en voksen søn, Hartad. En tåbe, som lever indespærret som et dyr i stalden. Mødet mellem Tinke og Hartad bliver, ligesom mødet mellem Tinke og Larus, betydningsfuldt. Mødet med Tinke forandrer for altid Hartads liv, som får en ny og positiv drejning.

- I skal vise, hvad Hartad, hans forældre og Tinke tænker og føler ved at spille nogle situationsspil; fx scenen hvor Hartad kommer ind i huset og Tinke siger, at han kan spise med. I må også gerne finde på andre situationer. Hver person kan evt. spilles af to elever, hvor den ene siger personens replikker, mens den anden er personens 'indre stemme', der udtrykker de tanker og følelser med ord, som normalt ikke ville blive sagt.
- Hvis Hartad kunne få tre ønsker opfyldt, hvad ville han så ønske, tror du? Skriv det vigtigste ønske først osv.
- Tegn/mal en lille tegneserie, hvor Tinke hjælper Hartad. Du skal illustrere, hvordan Tinke hjælper ham. Desuden skal du lave nogle 'tankebobler', hvor man kan læse, hvorfor Tinke hjælper Hartad, og hvorfor hun ikke er bange for ham. I kan kopiere tegneserierne over på overheads, så I kan fremlægge dem for hele klassen på skift ved hjælp af projektoren.
- Tag en fælles snak i klassen om, hvordan Hartads liv mon ville være endt, hvis han ikke havde mødt Tinke.

Tinkes mission

Der findes nogle ting, som kendetegner de fleste gode historier for børn. De har et barn som hovedperson, og dette barn har en mission, som skal løses. Det kan være en endog meget vanskelig, måske næsten umulig mission, men den lykkes oftest, for budskabet er det positive, at det nytter at gøre noget, og at et barns aktive handling kan gøre en forskel i verden. Børnebøger og især børnefilm tror på, at det gode kan vinde på trods af alle odds, og at verden består, går videre og er et sted, hvor det er værd at være.

Tinkes døende mor giver sin datter en halskæde og beder hende om at opsøge sin far og mor. Halskæden antyder, at de er rige. Tinke har nu en mission. Hun skal finde sin morfar og mormor og på et mere overordnet plan sit hjem eller sin rette hylde. Det er da også denne mission (samt naturligvis sult og nød), der rykker hende op fra hønsehuset og driver hende mod mennesker. Tinke påbegynder en social rejse eller opstigning, men på en sådan er der mange farer, og den farligste er i begyndelsen slet ikke til at få øje på, men den er der. Kan man komme fra muddergrøften til pavens palads uden på vejen at miste sin sjæl? Som filmen skrider frem, opdager man hurtigt, at Tinke ikke mister det mindste af sin suverænitæt, men tværtimod bevarer hun sin naturlighed, sin styrke og retfærdighedssans, og bruger denne til at sprede trøst, forsoning og glæde. Tinke er det stærke barn, som kan frelse verden. Eller som i hvert fald kan være den katalysator, der får det bedste frem i andre mennesker.

- Beskriv Tinkes rejse. Prøv at tegne en linje på tavlen eller i dit hæfte, hvor Tinkes opholdssteder er plottet ind. Der er i historiens univers unægtelig langt mellem hytte, gård, herregård og daglejernes boplads - både i direkte og overført betydning - men prøv at lave en tegning i dit hæfte, hvor alle fire lokaliteter er til stede. Prøv at se på stederne med Tinkes

øjne. Skriv en række stikord, der passer på de forskellige steder. Er der nogle stikord, som er fælles for de forskellige miljøer? Hvilke stikord er de mest kontrastrige? Brug stikordene til at beskrive forskellen mellem rig og fattig.

- I kan også dele jer i fire grupper og prøve at lave små dramaøvelser. Hvordan er for eksempel ritualerne omkring middagsmaden i de forskellige miljøer?

Husbonden vil af med Tinke, og jo hurtigere, jo bedre, men madmor har ikke travlt. Hun skrubber og skurer Tinke, så hun bliver ren og pæn og rødhåret! Og Tinke får fine klæder.

- I skal nu have Husbond og Madmor i 'den varme stol'. Del jer i 4 grupper - to grupper vælger hver én, der skal være Husbond, og to grupper vælger hver én, der skal være Madmor. Hver gruppe forbereder nogle spørgsmål til henholdsvis Husbond eller Madmor, fx: Hvordan lever de? Hvor længe har de været sammen? Hvad er grunden til, at Husbond vil af med Tinke (og Madmor beholde hende)? Hvad vil Husbond opnå? Hvad vil Madmor opnå? Hvorfor skrubber hun Tinke ren og klæder hende så fint på?

Husbond og Madmor skal, inden de sætter sig i den varme stol, have 'levet sig ind i' rollerne, så de kan besvare spørgsmålene, som Husbond og Madmor ville have gjort. Man slutter af med en dialog i hele klassen, om hvordan Husbond og madmor er som personer.

Tinke kommer til sin morfars og mormors herregård. Morfaderen har mildest talt svært ved at acceptere den vilde pige - i dobbelt forstand: Han kan ikke holde hendes opførsel ud, og han tror ikke på, at hun er hans barnebarn.

- Prøv at snakke i klassen om morfar. Hvorfor vil han ikke acceptere Tinke? Hvad skal der til, for at morfar tror på, at Tinke er hans barnebarn? Hvorfor hjælper Tinke ikke og viser ham halskæden? Prøv at nævne en række tillægsord, der karakteriserer morfar. Kvinderne på herregården har en anden opfattelse af Tinke. Hvorfor tror de på, at Tinke er familie?

I en anden historie ville Tinkes mission ende på herregården. Historien ville handle om vejen fra dyb fattigdom til ufattelig rigdom, fra ensomhed til familiesammenhold. Det ville være en Askepot-historie, hvor den fattige pige efter mange genvordigheder ville finde sin naturlige plads på slottet. Eller snarere en Oliver Twist-historie. I Charles Dickens' roman "Oliver Twist" fra 1838 går den lille, ligeledes forældreløse Oliver så gruelig meget ondt igennem, før han på grund af hjertets renhed finder sin rette plads i morfaderens hus. Men så enkelt er det ikke med Tinkes historie. Morfaderen tager nemlig Tinke med til hendes afdøde fars familie, og hos daglejerne føler Tinke sig hjemme.

- Prøv at snakke i klassen eller i grupper om, hvad der sker i slutningen af filmen. Læs eventuelt interviewet med instruktøren Morten Kølert og Cecil Bødgers kommentarer i næste afsnit. Her taler Cecil Bødger om en anden slutning end den, der er i den endelige film. Cecil Bødger har på det tidspunkt læst en tidlig manuskriptversion, der opererer med en slutning, hvor Tinke ender i morfars fine herregård.
- Hvorfor tror du, at Tinke vælger at blive hos sin fars fattige familie i stedet for at bo hos sin rige morfar? Hvad er Tinkes sidste replik til morfar? Hvad tror du, at det betyder for Tinkes videre liv? Er det en god slutning på historien om ulvepigen Tinke? Prøv selv at digte videre på historien. Skriv en lille tekst/historie, der handler om Tinkes liv, når hun er fjorten år.

Filmen og bogen

Cecil Bødker har skrevet romanen "Hungerbarnet", som Morten Køhlert har skrevet om til en fortælling i levende billeder. Morten Køhlert har også selv instrueret "Hungerbarnet" under filmtitlen "Ulvepigens Tinke". Processen fra det trykte ord til de levende billeder kræver mange overvejelser og tanker, og vejen er tornebestrøet og såmænd også fyldt med tilfældigheder - i bedste fald lykkelige tilfældigheder - og alligevel skal der også en god portion held til af få realiseret en film. Man tænder måske på bogen og ser muligvis filmmuligheder i historien, men hvordan kan man få en film ud af det? Hvordan kan man være tro mod bogens historie og budskab og samtidig skabe et nyt selvstændigt værk? Om denne svære proces fortæller Morten Køhlert:

Interview med instruktøren Morten Køhlert

"Lige efter filmskolen var jeg instruktørassistent for Stellan Olsson på "En loppe kan også gå", og da gav producenten Henrik Møller-Sørensen mig til behagelig læsning Cecil Bødkers "Hungerbarnet" fra 1990, som han mente, at der var en film i, og gerne ville have - han havde sikkert uden held spurgt en række andre først - at jeg skulle instruere. Det er en god bog, men for en film har den dramaturgiske problemer. Drengen Larus præsenteres i starten, og man tror et langt stykke ind i bogen, at han er hovedperson, og så skifter den synsvinkel og bliver til Tinkes historie. Selve manuskriptudviklingen tog derfor halvandet år.

Børnefilmkonsulent Thomas Danielsson var orienteret om projektet, og han hoppede på og bevilgede nogle manuskriptpenge, da han læste min synopsis. Han gav mig to amerikanske bøger af Torey L. Hayden, som han syntes, at jeg skulle læse: "Historien om Sheila" ("One Child") og "Mod alle odds" ("The Tiger's Child"). Bøgerne handler om en understimuleret pige, der under de rigtige omstændigheder viser sig at have store og sjældne evner. Det er på mange måder samme historie, og den tændte jeg på.

Jeg vendte tilbage til Thomas og sagde: Ud til højre med "Hungerbarnet". Jeg vil lave disse to bøger som film! Dette var imidlertid allerede sket i USA, da "One Child" er lavet som tv-film, men gennem disse bøger fandt Thomas og jeg en nøgle til "Hungerbarnet" og en inspiration, som vi vendte tilbage til og huskede hinanden på adskillige gange under manuskriptarbejdet på "Ulvepigens Tinke". I dag kan man ikke længere sammenligne disse historier med Tinke-historien, men undervejs var det en stor hjælp at have denne reference. Thomas var en god coach, men vi havde selvfølgelig vores kampe undervejs. Jeg ville en Askepot-historie, "Pretty Woman", den gode historie, men han trak i retning af noget mere socialrealistisk. Han er dog i dag rigtig glad for filmen.

Jeg betingede mig fra starten megen frihed, så det kunne blive min film, og derfor ville jeg også selv skrive manuskriptet. Men pludselig blev jeg nervøs, for hvad ville Cecil Bødker sige? Jeg ringede til hende, og det viste sig, at vi delte fascinationen af Tinke, der er den katalysator, der bringer det bedste frem i folk ganske som McMurphy i "Gøgereden". Larus er det gode barn, men Tinke er en urkraft, og jeg elsker arketyper. Jeg spurgte Cecil Bødker: Hvor frie hænder har jeg? Og hun svarede flot: Jeg skriver bøger, og du skriver film! Hun har undervejs kommenteret især dialog og kan lide manuskriptet. Det har været nemt og lykkeligt at samarbejde. Jeg fiskede lidt efter hendes udgangspunkt, men hun havde ikke noget. Hun havde bare skrevet, men det, som jeg ville, var også det, som hun havde villet. Jeg glæder mig meget til at vise filmen for hende.

Jeg gik så i gang med at skrive min helt egen historie, og jeg læste den højt for mine to børn på seks og fire år, og de er naturligvis mine sande konsulenter. Jeg skrev fra november 1999 til februar

<http://www.dfi.dk/FilmUndervisningen/Film-i-skolen/Undervisningsmaterialer/Materialer-til-spillefilm/Ulvepigen-Tinke.aspx>

2000, hvor historien var klar med filmisk opbygning og filmiske rekvisitter som Tinkes halskæde, men da det er en sommerfilm, kunne vi ikke nå at få filmen klar før sommeren 2001. Vi gik i gang med castningen, som er uhyre vigtig, når man skal finde de helt rigtige børn. Jeg arbejdede tæt sammen med Annette Grunnet, som er fantastisk dygtig, og som jeg ikke kan sige nok pænt om. Vi castede i tre måneder og havde cirka 800 børn at vælge imellem og endte med en fem stykker, og det var ikke let. Men kameraet elskede Sarah (Juel Werner), som til sidst fik rollen, og det var ikke mindst Annettes fortjeneste, for hun insisterede på, at jeg igen og igen skulle se optagelserne med hende, og hun havde ret. Sarah har en fantastisk udstråling. Derefter var det sjovt at finde hendes familie, som jo helst skal ligne hende en smule.

Jeg deler ikke film op i kategorier. Jeg har lige så meget respekt for børnefilm som for voksenfilm, men jeg har i "Ulvepigen Tinke" lagt et lag ind for voksne. Rollerne, som Lisbet Dahl og Erik Wedersøe spiller, madmor og bonde, har for eksempel et samliv, som voksne også kan forholde sig til. Hans vranten og vrede bliver forklaret, og der er jo en forklaring på alt, for her er tale om en mand, som ikke har haft sex med sin kone i 32 år!

Jeg har svært ved at holde mange bolde i luften. Jeg er bedst til at koncentrere mig om én ting ad gangen, så lige nu skal jeg nyde min familie, og så går jeg i gang igen. Jeg har to projekter, og måske tager jeg igen fat i Torey L. Haydens to bøger."

(Ulrich Breuning i Film Guide nr. 81 juni/juli 2002 før filmens premiere).

Samtale med forfatteren Cecil Bødker

(uddrag fra bogen "Forfatterskaber - Cecil Bødker")

"I romanen er der i selve tidsrammen et historisk niveau, dvs. de historiske og sociale forhold omkring 1800. Der ligger næppe dybtgående baggrundstudier bag de historiske menneskevilkår, da de vage historiske omstændigheder ikke går meget ud over, hvad man kunne kalde almenviden.

Indignationen er et andet niveau. Det er ikke en budskabsbog. Noget sådant ville sandsynligvis ligge Cecil Bødker fjernt. Men der er en moralsk synsvinkel, som kommer til udtryk i handling og sprog.

Endelig er der det kunstneriske aspekt. Det opleves i strukturen, i handlingen og især i sproget. Historien er fortalt i et usædvanligt præcist sprog, i en tæt og enkel stil, der er uden sentimentalitet.

Bortset fra nogle tyske tv-film med Silas som hovedperson er der aldrig skabt en film over en bog af Cecil Bødker. Det bliver der heldigvis nu. ASA Film og instruktøren Morten Køhlert har i ca. halvandet år arbejdet med et filmprojekt over "Hungerbarnet". Optagelserne begynder i sommeren 2001. Det siges, at Cecil Bødker er tilfreds med bearbejdelsen, som vil koncentrere sig om Tinke.

Fra min samtale med Cecil Bødker:

"Bogen skal filmatiseres. Har du haft noget at gøre med filmprojektet?"

Cecil Bødker: "Jeg har fået tilsendt et manuskript, men de har fået frie hænder til at lave filmen over min bog. Og jeg vil ikke blandes ind i det. Jeg har engang lavet noget til tv, men man sagde, at det kunne de slet ikke bruge. De sagde, at jeg lavede alle billederne selv. Der var ikke plads til en films billeder. Der var ikke plads til en fotograf.

Jeg har lavet hørespil, og der passer det jo fint ind, at jeg lavede billederne, så de kunne høres. Så film har jeg ikke beskæftiget mig med siden. Jeg har ikke fornemmelse for billeder, for dem har jeg i hovedet.

De har lavet lidt om på bogen, men den er grundelementet. De sender mig besked, hver gang de laver om. I hvert fald slutningen har de lavet om. Tinke kommer nemlig tilbage fra mosen til sin morfars gård og bliver "fin" pige. Og det bryder jeg mig ikke om, da jeg mener, hun hellere vil blive nede på gården hos Larus - og være fattig, som hun altid har været."

(Gunnar Jakobsen: "Forfatterskaber - Cecil Bødker", Gyldendal, 2001).

Arbejdsopgaver

"Da hans far omsider fandt en plads til ham som tjenestedreng var det langt væk, i en anden landsby. To mil, sagde han tungt og satte sig efter den lange tur. Larus krympede sig. Hans mor sukkede. Det ville ikke blive nemt at komme hjem på besøg, og slet ikke for en aften. Men han ville ikke græde, han var den ældste og skulle først afsted, sådan var det i alle daglejerhuse. Men de havde håbet på at den første gang kunne blive i nærheden, men sådan skulle det altså ikke være, hans far havde sagt ja. Han skulle komme til majdag. Hvad var det for husbondfolk? spurgte hans mor. Gamle, svarede hans far. De har en voksen søn gående hjemme, en der er lidt til en side. Det duer ikke at sende ham ud med køerne, sagde de." (Cecil Bødker: "Hungerbarnet", Gyldendal 1999, side 5).

Sådan starter Cecil Bødkers bog "Hungerbarnet". Den præsenterer Larus og hans familie samt hans kommende arbejde som vogterdreng. Larus er altså hovedpersonen, og det er han et langt stykke ad vejen i bogen, og bogens grundlæggende motor er den skitserede fattigdom. Men Morten Køhlerts film "Ulvepigen Tinke" er helt anderledes skruet sammen. Den starter med Tinke i hønseskuret. Hun er på fra filmens start og altså filmens hovedperson. En vild pige, som bider en ulv i øret.

- Læs interviewet med Morten Køhlert. Prøv at finde de steder, hvor han taler om sin idé med filmen. Prøv at tage en snak i klassen om bogens og filmens vidt forskellige måder at begynde på. Hvorfor lader filmen så entydigt Tinke være hovedpersonen? Hvad vinder man med den disposition? Og hvad mister man?

En anden markant forskel på bog og film er skildringen af tåben Hartad:

"Da han kom ud med den fulde kurv fik han øje på sønnen, en stor tung mand der kom sjokkende med hængende arme og ludende gang, indsmurt i mudder helt op til armhulerne, brun og våd. Larus stoppede lammet, selv uden at have hørt om en søn der ikke var rigtig i hovedet, ville han straks have set at denne mand ikke var som andre. Hans ansigt var tomt og stort, alting på ham var stort, hans skæg, hans hår, hans krop - hans skuldre og arme var vældige, men han gik som om han sov. Hans hænder var store som skovle og hang krumme og løse for enden af armene, Larus blev grebet af frygt ved at se ham. Hvis han klemte om noget med de hænder ville det blive knust." (Cecil Bødker: "Hungerbarnet", Gyldendal 1999, side 13).

I filmen er Hartad så farlig, at han er spærret inde, hvilket han ikke er i bogen. Det første møde mellem Tinke og Hartad er også meget dramatisk.

- Prøv at lav en beskrivelse af filmens Hartad. Prøv i dit hæfte at beskrive filmens figur på samme måde, som Cecil Bødker beskriver bogens person i ovenstående citat. Men husk at det skal være fra Tinkes synsvinkel.

"Ikke så hårdt, ikke så hårdt, jamrede Tinke, og Larus sparede lidt på kræfterne. Vandet blev helt brunt, men huden blev også lysere. Til sidst smurte han også håret ind, der var ikke ret meget tilbage på hovedet af hende og det skummede gråbrunt under fingrene på ham. Det bliver helt gult, udbrød han forundret. Dit hår er gult indenunder." (Cecil Bødker: "Hungerbarnet", Gyldendal 1999,

side 48).

Film er et meget konkret medium. Hvis man i en bog skriver ordet "morfar" har vi alle en idé om, hvordan en sådan ser ud. Selvfølgelig kan man skrive, at han har hvidt hår eller er skaldet, og at han fx går med stok. Men alligevel har vi vores egen opfattelse af en morfar. På film forholder det sig anderledes. Da fortolker instruktøren ordet "morfar" og gør det helt konkret, så vi alle ser det samme billede. En billedfortælling, som filmen jo er, er også meget afhængig af såkaldte rekvisitter. Ting og sager, der hjælper med at føre handlingen frem. Instruktøren Morten Køhlert indfører for eksempel i sin historie en halskæde, som slet ikke findes i bogen. En halskæde er en velkendt og velbrugt rekvisit, som for eksempel betyder meget i Charles Dickens' "Oliver Twist" fra 1838, som David Lean med stor succes filmatiserede i 1948.

Kort eller langt hår, gult hår eller rødt hår! Tinke er i hvert fald ikke ganske samme pige i bog og film. Men hun er konkret skildret, og hun får i filmen tillagt en ekstra dimension, som afspejles i titlen: "Ulvepigen Tinke".

- Tal i klassen om de to Tinke'r. Hvorfor har for eksempel filmens Tinke langt og rødt hår, når det er gult og kortklippet i bogen? Find eventuelt også i interviewet med instruktøren Morten Køhlert de steder, hvor han fortæller om sine overvejelser med at finde den rette pige til hovedrollen. Derefter skal de skuespillere, der skal være hendes familie, findes. Prøv at se på filmens fortolkning af Tinkes fars familie. Skriv i dit hæfte de fælles familietræk. Prøv at gøre det samme med Tinkes mors familie.
- Rekvisitten har en speciel betydning. Hvad betyder halskæden for Tinke? Hvor mange gange bruges rekvisitten? Hvad bruges rekvisitten til i filmens handling?
- Prøv at snakke i klassen om titlerne "Hungerbarnet" og "Ulvepigen Tinke". Hvorfor vælger instruktøren Morten Køhlert en helt ny titel? Hvilke tanker får du ved titlen "Hungerbarnet"? Hvad betyder "Hungerbarnet"? Hvilke tanker får du ved titlen "Ulvepigen Tinke"?

"Tinke kom søvndrukken og upåklædt tumlende ud for at sige farvel til farbror Manfred. Hun stod ved siden af madmor og så ham køre, og tilfreds med at være tilbage puttede hun sin hånd ind i madmors. Det var alligevel her hun hørte til. Da de ikke kunne se vognen mere så hun op. Må Larus godt få pladsen igen til næste år? spurgte hun alvorligt." (Cecil Bødker: "Hungerbarnet", Gyldendal 1999, side 164).

- Prøv at læse interviewet med instruktøren Morten Køhlert og snak i klassen om, hvad han mener med: 'Jeg ville en Askepot-historie, "Pretty Woman", den gode historie'.
- Læs også Cecil Bødkers kommentar til filmens slutning, der i én manuskriptudgave ender på herregården. Man kan ligefrem forestille sig, at der har været mange og svære diskussioner om, hvordan filmen skulle ende. Teoretisk set er der tre oplagte muligheder: 1) Bogens slutning, hvor Tinke kommer tilbage til madmor - 2) En tidlig manuskriptversions slutning, hvor Tinke bliver hos sin morfar og mormor på herregården - 3) Filmens slutning, hvor Tinke vælger at blive hos sin fars familie.
- Prøv at dele klassen op i tre grupper. Gruppe 1 skal finde begrundelser og argumenter for den første slutning, gruppe 2 for den anden og gruppe 3 for den tredje. Fremlæg argumenterne for hinanden og diskuter, hvilken slutning, I synes, er den helt rigtige for filmen.

Dette materiale er skrevet af Judith og Ulrich Breuning
Materialet er velvilligt stillet til rådighed af forfatterne og forlaget Alinea.

<http://www.dfi.dk/FilmUndervisningen/Film-i-skolen/Undervisningsmaterialer/Materialer-til-spillefilm/Ulvepigen-Tinke.aspx>

Redaktion: Flemming Kaspersen

Copyright © 2003 Det Danske Filminstitut